

Investment in physical infrastructure and its impact on the development of tourism micro-businesses, Case Study: Tourism-focused villages in Tarom Township

Azam Bigdeli¹, Jamshid Einali^{2✉}

1- PhD student, Department of Geography, Faculty of Humanities, University of Zanjan, Zanjan, Iran.
 2. Associate Professor, Department of Geography, Faculty of Humanities, University of Zanjan, Zanjan, Iran.

Article Info	Abstract
Article type: Research Paper Keywords: Physical infrastructure, investment, micro-businesses, rural tourism, Zanjan province. Received: ?? Sep 2024 Received in revised form: ?? Nov 2024 Accepted: ?? Dec 2024 pp.? -?	The present study aims to evaluate the role of investment in physical infrastructure related to tourism and its effects on the formation and development of small businesses in order to meet the growing needs of tourists in rural areas that attract tourists. The statistical population of the study includes 9 villages located in the Valider-Nokian concentrated tourism axis in Tarom County with 14,438 households, of which 374 households were selected as a sample using the Cochran formula. In terms of its applied purpose, the present study is based on collecting data and information through observation and completing a questionnaire. Statistical tests have been used to analyze the data. The results of the analysis show that investment in physical infrastructure has played an important role in the development of small tourism businesses in the study area. So that, the formation of employment opportunities and income with a numerical average of 3.64 has received the greatest impact from physical investment. Also, there is a positive correlation between physical investment and capital formation indices and job diversity at 0.608 and 0.531, respectively. The results of regression analysis, with a coefficient of determination of 0.706, showed that the improvement of job and income opportunities in target villages with a beta value of 0.495 has received the greatest impact from tourism development.

Citation: Publisher: Vali-e-Asr University of Rafsanjan http://doi.org/10.22072/tmsse.2026.2083422.1128 The Author(s) ©	
---	---

Extended Abstract

Introduction

Tourism, as an activity/industry dependent on the geographical, social and cultural characteristics of geographical territories, primarily reflects the natural human instinct for experience, education and entertainment and plays a significant role in the socio-economic development of less developed areas, especially rural areas. Considering the positive impact of tourism as a promising industry for achieving sustainable rural development, it also faces several challenges. In this regard, the inadequacy and weakness of physical tourism infrastructure can be considered as one of the most important challenges for the development of rural tourism, which plays an important role in the development of the tourism industry and especially the micro-businesses related to it. In other words, the existence of appropriate infrastructure improves the potential of the destination to attract tourists and provide appropriate services to tourists, and consequently improves the satisfaction and loyalty of tourists. The present study aims to investigate and evaluate the role of investment in physical tourism infrastructure and its effects on the formation, development, and sustainability of entrepreneurship through tourism micro-businesses. It attempts to answer the question: What are the most important effects of investment in physical infrastructure on the development of tourism and related micro-businesses?

Methodology

The present study is of applied type in terms of purpose and descriptive-analytical in nature based on data collection using questionnaire completion and observation. Therefore, by utilizing theoretical foundations, the items used in the research were formulated in the form of a 5-level Likert scale. The validity of the questionnaire items was formally examined using the experts' perspective and the reliability of the items was calculated to be 0.865. For data analysis, single-sample t-tests (examining the desirability of

indicators), chi-square-based agreement table (examining the relationship between investment in physical infrastructure and the development of small tourism businesses) and multivariate regression (examining the intensity of the impact of physical infrastructure on the development of tourism businesses) were used. The study area in the present study includes the political area of Tarom Township in the north of Zanzan Province. The statistical population of the study includes 9 villages located in the concentrated tourism axis of Validar-Nokian in Tarom Township, which due to their small number, the census method was used. At the household analysis level, 374 out of 14,438 households (Zanzan Province, 1403) were selected as a sample using the Cochran formula, and a questionnaire developed in cooperation with the village heads of the studied villages was distributed, taking into account the economic class of rural households.

Results

The results of the analysis show that the creation and development of physical infrastructure such as access roads, transportation, fuel stations, local accommodations, and the like in the study area has had the greatest impact on the dimensions of developing job and income opportunities, using knowledge and innovation in micro and family entrepreneurship activities, and capital formation and investment in villages located in the studied tourism axis, respectively. Also, examining the correlation coefficient between micro and family entrepreneurship activities related to rural tourism in the study area and the effects of creating and developing physical tourism infrastructure showed that there is the greatest correlation between the development of job and income opportunities for villagers (0.608), capital formation and investment in the field of tourism (0.531), and the use of knowledge and innovation in entrepreneurial activities (0.398). The results

of the multivariate regression test between the effects of investment in physical infrastructure on rural tourism development as an independent variable and the tourism small and family business development index as a dependent variable, with a determination coefficient of 0.706, showed that there is a significant relationship at the 99% level. So, creating and improving employment and income opportunities in the field of tourism, capital formation and investment in providing services to tourists, and using knowledge and technology in tourism small businesses have been effective in the development of tourism businesses by 0.495, 0.157, and 0.091, respectively, from the respondents' perspective.

Discussion and Conclusion

Based on the results of data analysis, it can be said that the development of physical infrastructure has significant effects on the creation and development of businesses related to providing services to tourists in the studied villages. In such a way, it has left a suitable ground for attracting local and non-local activists and investors in providing tourism services such as the construction and development of accommodation units, garden and recreational villas, catering units, preparation, processing and sale of local products, food services, etc. in villages located on the Validar-Nokian tourism axis in Tarom Township. According to the results of the statistical analysis of the questionnaire data, it can be said that the results of the research are consistent with the findings of researchers such as Mamirkulova et al. (2020) and Sugiyama and Tirani (2021) regarding the effectiveness of physical tourism infrastructure in the formation and development of rural development opportunities through increased investment in tourism; It overlaps with the findings of Kanwal et al. (2020), Wang et al. (2020), and Clark et al. (2018) regarding the role of physical infrastructure in tourism business development and its role in improving the standard of living of residents and diversifying local job opportunities; with the findings of Sparov et al. (2024) in promoting

micro and family entrepreneurship in tourism; with the findings of Stanovich et al. (2018) and Einali et al. (1400) and 1402) in using new technology and knowledge in tourism micro entrepreneurship; and the findings of Shitov et al. (2019) in developing the non-agricultural economy through improving entrepreneurial capabilities in tourism service businesses.

Declaration of Generative AI and AI-assisted technologies in the writing process

The authors declare that they did not use any artificial intelligence (AI) tools in the preparation of this manuscript.

Funding

This article is not sponsored

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

سرمایه گذاری در زیرساخت های فیزیکی و تاثیر آن در توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری، مطالعه موردی: روستاهای محور متمرکز گردشگری شهرستان طارم

اعظم بیگدلی^۱، جمشید عینالی^۲

۱- دانشجوی دکتری، گروه جغرافیا، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران.

۲- دانشیار، گروه جغرافیا، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران.

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ دریافت:

؟؟؟/؟؟/؟؟

تاریخ بازنگری:

؟؟؟/؟؟/؟؟

تاریخ پذیرش:

؟؟؟/؟؟/؟؟

صص.؟؟-؟؟

کلید واژه ها:

زیرساخت های فیزیکی، سرمایه گذاری، کسب و کارهای خرد، گردشگری روستایی، استان زنجان.

تحقیق حاضر با هدف ارزیابی نقش سرمایه گذاری در زیرساخت های فیزیکی مرتبط با گردشگری و اثرات آن بر روی شکل گیری و توسعه کسب و کارهای خرد در راستای تامین نیازهای رو به رشد گردشگران در مناطق روستایی جاذب گردشگر است. جامعه آماری تحقیق شامل ۹ روستای واقع در محور گردشگری متمرکز ولیدر- نوکیان در شهرستان طارم با ۱۴۴۳۸ خانوار است که با بهره گیری از فرمول کوکران تعداد ۳۷۴ خانوار به عنوان نمونه انتخاب شده است. تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی مبتنی بر گردآوری داده ها و اطلاعات از طریق مشاهده و تکمیل پرسشنامه است. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون های آماری استفاده شده است. نتایج تحلیل نشان می دهد که سرمایه گذاری در زیرساخت های فیزیکی نقش مهمی در توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری در منطقه مورد مطالعه داشته است. به طوری که، شکل گیری فرصت های اشتغال و درآمد با میانگین عددی ۳/۶۴ بیشترین تاثیر را از سرمایه گذاری فیزیکی پذیرفته است. همچنین، بین سرمایه گذاری فیزیکی با شاخص های شکل گیری سرمایه و تنوع فرصت های شغلی به ترتیب به میزان ۰/۶۰۸ و ۰/۵۳۱ همبستگی مثبتی وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون با توجه به مقدار ضریب تعیین ۰/۷۰۶ نشان داد که بهبود فرصت های شغلی و درآمدی در روستاهای هدف با مقدار بتای ۰/۴۹۵ بیشترین تاثیر را از توسعه گردشگری پذیرفته است.

استناد:

<http://doi.org/10.22072/tmsse.2026.2083422.1128>

© نویسندگان

ناشر: دانشگاه ولی عصر رفسنجان

مقدمه

هر قلمرو جغرافیایی با توجه به ماهیت خود بیانگر یک واقعیت زنده و پویا است و کیفیت و فردیت آن توسط عناصر قابل اندازه‌گیری مستقیم یا غیرمستقیم شرایط طبیعی، زیرساخت‌ها و اصول فعالیت اقتصادی تعیین می‌شود که توسعه آن را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد (Saparov et al., 2024). از این رو، گردشگری به عنوان یک فعالیت/صنعت وابسته به ویژگی‌های جغرافیایی، اجتماعی و فرهنگی قلمروهای جغرافیایی در درجه اول بیانگر غریزه طبیعی انسان برای تجربه، آموزش و سرگرمی (Sharma et al., 2023) بوده و نقش به‌سزایی در توسعه اقتصادی-اجتماعی مناطق کمتر توسعه یافته و به‌ویژه مناطق روستایی ایفا می‌کند (Almeida & Machado, 2021; Radović et al., 2020). به طوری که در صورت برنامه‌ریزی و مدیریت مناسب، نقش موثری در تنوع‌بخشی به فرصت‌های اشتغال و درآمد محلی (Ozguzel, 2020; Ćurčić et al., 2021; Pityulych & Feier, 2021)؛ کاهش نابرابری در بهره‌مندی از فرصت‌ها و دسترسی به منابع (Mitra et al., 2023; Zhang, 2023)؛ توزیع درآمد و کاهش فقر و نابرخورداری (Martini et al., 2023; Jena & Dwivedi, 2023)؛ حفظ و بهبود منابع ضروری (Livandovschi, 2022; Rosalina et al., 2023)؛ بهبود استانداردهای زندگی (Ćurčić et al., 2021; Saad, 2022) و نظایر آن در جوامع روستایی ایفا می‌کند.

با توجه به اثرگذاری مثبت گردشگری به عنوان یک صنعت امیدوارکننده برای نیل به توسعه پایدار روستایی، با چالش‌های متعددی نیز مواجه است. بررسی پژوهش‌های مرتبط با چالش‌های توسعه گردشگری روستایی بیانگر مواردی از قبیل ۱- ضعف و نارسایی‌های زیرساختی؛ ۲- بی‌توجهی به برنامه‌ریزی استراتژیک گردشگری روستایی؛ ۳- ضعف مدیریتی و ناهماهنگی بین ذی‌نفعان؛ ۴- نگرش بخشی دولت به گردشگری روستایی؛ ۵- نظارت ناکافی و نامناسب و ۶- موانع مرتبط با تخصص و مهارت نیروی انسانی است (Ozguzel, 2020; Gajić et al., 2022). بنابراین، نارسایی و ضعف زیرساخت‌های فیزیکی گردشگری را می‌توان به عنوان یکی از مهمترین چالش‌های توسعه گردشگری روستایی مورد توجه قرار داد (علاف جعفری و همکاران، ۱۴۰۴). از این رو، زیرساخت‌ها به عنوان خدمات یا قابلیت‌های ضروری برای راه‌اندازی یک اقتصاد پویا مطرح بوده و در این رابطه زیرساخت‌های فیزیکی نقش به‌سزایی توسعه صنعت گردشگری و به‌ویژه کسب و کارهای خرد مرتبط با آن ایفا می‌کند (Clark et al., 2018; Apriyanti, 2024). به طوری که، وجود زیرساخت‌های مناسب به بهبود پتانسیل‌های مقصد برای جذب گردشگر و ارائه خدمات مناسب به گردشگران و به تبع آن ارتقای رضایت‌مندی و وفاداری گردشگران می‌انجامد (Femenia-Serra et al., 2019; Saad, 2022).

منطقه مورد مطالعه دربرگیرنده روستاهای واقع در محور متمرکز گردشگری ولیدر- نوکیان در بخش غربی شهرستان طارم در شمال استان زنجان است. شهرستان طارم بدلیل استقرار جغرافیایی در منطقه کوهستانی با دشت‌های میان‌کوهی وسیع و جریان رودخانه قزل‌اوزن و تشابه آب و هوایی به مناطق شمالی کشور و نیز سابقه کهن سکونت انسان و تلاقی فرهنگی ناشی از سکونت اقوام ترک و گیلک دارای جاذبه‌های منحصر به فرد گردشگری است. از این رو، ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی می‌تواند به توسعه گردشگری و به تبع آن شکل‌گیری و توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری کمک زیادی کرده و به توسعه اقتصادی و اجتماعی سکونتگاه‌های روستایی جاذب گردشگر منجر شود. از این رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی و ارزیابی نقش سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی گردشگری و اثرات آن در شکل‌گیری، توسعه و پایداری کارآفرینی از طریق کسب و کارهای خرد گردشگری انجام شده و در تلاش است تا به این سوال که مهمترین اثرات سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی در توسعه گردشگری و کسب و کارهای خرد مرتبط با آن کدامند؟ پاسخ دهد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

تامین سرمایه و سرمایه‌گذاری به عنوان پیش‌نیاز اصلی توسعه پایدار در حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی در سطوح مختلف فضایی به‌شمار می‌آید (Sukiennik et al., 2021; Stepanenko et al., 2023). برخی از محققان، ظهور اولین مبانی درک ماهیت سرمایه‌گذاری را به آثار فیلسوفان یونان باستان افلاطون، گزنفون و ارسطو نسبت داده‌اند (Fitzgerald, 2019). فیلسوفان به بررسی راه‌های تکثیر و استفاده از ثروت دولت پرداخته و کمتر به مکانیسم شکل‌گیری آن توجه کرده‌اند (Luchko et al., 2019). مفهوم مدرن سرمایه‌گذاری شامل انباشت ناشی از مدیریت مصرف فعلی، ذخیره‌سازی و به تعویق انداختن سود حاصل از آن برای مصرف آینده است (Hou et al., 2015). از این رو، سرمایه‌گذاری را می‌توان به عنوان منابع اقتصادی تعریف کرد که در حوزه‌های مختلف فعالیت اقتصادی با هدف توسعه بیشتر و دستیابی به نتایج اجتماعی، اقتصادی و اکولوژیکی ناشی از مشارکت آنها صورت می‌گیرد (Pavlikha et al., 2019).

از این رو، فعالیت سرمایه‌گذاری پدیده‌ای فوق‌العاده پیچیده و چندوجهی است (Sutono et al., 2023; Voronin et al., 2018). در این رابطه، پاولیخا^۱ (2019) با بررسی رویکردهای مختلف برای تعریف ماهیت فعالیت سرمایه‌گذاری، در فرآیند رشد و توسعه اقتصادی، آنها را در سه گروه الف- هزینه برای ایجاد زیرساخت‌ها و تسهیلات و ابزارهای جدید تولید و آموزش؛ ب- سرمایه-گذاری منابع مالی و انواع منابع اقتصادی برای بازتولید دارایی‌های ثابت به منظور چند برابر شدن آنها؛ و ج- سرمایه‌گذاری در بخش-های اولویت‌دار اقتصاد به کسب سود و یا دستیابی به انواع اثرات دسته‌بندی کرده است. به عقیده وی، در روند تکامل سرمایه‌گذاری تغییری در تأکید از شاخص‌های کمی نتایج مورد انتظار به ویژگی‌های کیفی در زمینه‌های اولویت‌دار جامعه به منظور دریافت نه تنها سود، بلکه دستیابی به اثرات مثبت دیگر رخ داده است. یکی از جنبه‌های کلیدی کسب اثرات مثبت از فعالیت سرمایه‌گذاری در منطقه، افزایش حجم سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های اساسی است که تأثیری هدفمند بر دستیابی به توزیع بهینه منابع محدود سرمایه‌گذاری و افزایش شاخص‌های کمی و کیفی اثرات آن دارد (Sebayang & Sebayang, 2020). به طوری که، افزایش سرمایه‌گذاری بویژه در زیرساخت‌های عمومی و گردشگری می‌تواند منجر به بازده دارایی بالاتر و بهبود عملکرد سودآوری کسب و کارهای گردشگری در مقاصد شود (Hosseini et al., 2024).

گردشگری شکلی از جهانی شدن اقتصاد است (Dwyer & Čavlek, 2019; Song et al., 2018) که در آن اهمیت روزافزون تحرک جغرافیایی افراد، کالاها، خدمات، دانش و ... به طور مستقیم با پویایی مرتبط با جهانی‌شدن در ارتباط است (Bryson et al., 2020). بنابراین، سیال شدن جریان مردم، دانش و کالاها نتیجه مکانیسم‌های اجتماعی-اقتصادی است که در اثر جهانی‌شدن فزاینده، شهرنشینی روبه‌رشد و تشدید مبادلات در مقیاس مختلف جغرافیایی (Sugiyama & Tirani, 2021) در کنار افزایش اوقات فراغت به توسعه گردشگری در مناطق روستایی کمک موثری کرده است (Apriyanti, 2024). از این رو، گردشگری روستایی به عنوان بخشی از صنعت گردشگری با توجه به مزایای اقتصادی متعددی که در تقویت اقتصاد محلی دارد، به‌عنوان راهکاری موثر در توسعه و حفظ سرزندگی مناطق روستایی مورد توجه صاحب‌نظران قرار گرفته است (Woyo & Slabbert, 2021). به‌عنوان مثال، به عقیده سونگ^۲ و همکاران (2018) پاسخگویی به تقاضای روبه رشد برای خدمات گردشگری با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های مرتبط ارتباط دارد که می‌تواند به ارتقای سطح کارآفرینی خرد در سطح محلی بیانجامد. ویر و چاولک^۳ (2019)

1. Pavlikha
2. Song
3. Dwyer & Čavlek

معتقدند که بین رشد اقتصاد محلی و سرمایه‌گذاری مستقیم در توسعه زیرساخت‌های فیزیکی رابطه مستقیمی وجود دارد و این اثرات را می‌توان در بهبود بازاریابی، انتقال فناوری، تنوع اشتغال، بهبود محصول و کیفیت آن بررسی کرد.

سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها بیشتر بر فراهم کردن پیش‌شرط‌های توسعه تمرکز دارد. از این منظر، ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی علاوه بر توسعه گردشگری به عنوان ابزاری برای بهبود زندگی روزمره ساکنان نواحی گردشگری‌پذیر در نظر گرفته می‌شود (Mandić et al., 2018). از این رو، زیرساخت‌های گردشگری به عنوان نیاز روزمره افراد، جامعه محلی و بازدیدکنندگان بوده و شامل تمام امکاناتی است که گردشگران هنگام خروج از خانه، رسیدن به مقصد و بازگشت به خانه از آنها استفاده می‌کنند (Lohmann et al., 2021)، در حالی که در واقع، بیشتر زیرساخت‌های گردشگری به طور مداوم توسط ساکنان محلی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرند (Apriyanti, 2024).

پریهارتانتو و پریانا^۱ (2023) زیرساخت‌های گردشگری را مجموعه‌ای از خدمات، دستگاه‌ها و مؤسسات می‌دانند که مبنای مادی و سازمانی توسعه گردشگری را تشکیل داده و به لذت‌بخش، قابل اعتماد و پایدار کردن محصول گردشگری کمک می‌کند. یوآریتی و جبرانه^۲ (2020) زیرساخت‌های گردشگری را در قالب زیرساخت‌های فیزیکی (اقامتگاه‌ها، رستوران‌ها، حمل و نقل، ارتباطات، انرژی، آب)، فرهنگی (فرهنگ و هنر، شیوه زندگی، میراث، نمایشگاه‌ها و جشنواره‌ها و ...)، خدماتی (امکانات بانکی، آژانس‌های مسافرتی، آژانس‌های بیمه، راهنمایان گردشگری و ...) و حاکمیتی (دستگاه‌های قانون‌گذار، نظم و امنیت، گمرک و مهاجرت) دسته‌بندی کرده است.

از این رو، زیرساخت‌های گردشگری را می‌توان به عنوان عناصر فیزیکی در نظر گرفت که برای ارائه خدمات به بازدیدکنندگان طراحی و ساخته می‌شوند (Sugiyama & Tirani, 2021). کانوال^۳ و همکاران (2020) توسعه زیرساخت‌های فیزیکی را به عنوان یک مقدمه پیشرو برای توسعه گردشگری مترقی، حمایت از جامعه، اقتصاد و محیط زیست می‌دانند. در این رابطه لیم^۴ و همکاران (2019) اشاره کرده‌اند که "وجود زیرساخت‌های فیزیکی مناسب گردشگری روند تقاضای گردشگری را افزایش می‌دهد". همچنین، به عقیده وانگ^۵ و همکاران (2020) و گاین^۶ (2021) زیرساخت‌های فیزیکی گردشگری از دیرباز به عنوان بخشی از گردشگری بوده و سرمایه‌گذاری در ایجاد و توسعه آنها در کشورهای در حال توسعه عاملی برای توسعه فعالیت‌های گردشگری و جذب جریان گردشگران بوده و مزایای اقتصادی متعددی را ترویج می‌کند. بنابراین، زیرساخت‌های فیزیکی گردشگری اساس توسعه گردشگری و کسب و کارهای مرتبط با آن بوده و همچنین بستری برای استفاده بهینه از منابع مقصد است (Errichiello & Micera, 2021).

اهمیت زیرساخت‌های گردشگری در این واقعیت آشکار می‌شود که می‌تواند به افزایش کارایی تولید و توزیع خدمات گردشگری کمک کند و در برخی موارد مانند مقاصد دوردست، عرضه خدمات گردشگری را افزایش دهد (Mamirkulova et al., 2020) و جذابیت سرمایه‌گذاری در مقاصد و خدمات به منظور جذب گردشگران بیشتر را در قالب توسعه روستاها ارتقا می‌دهد (Nguyen, 2021). در این رابطه، روستاهای گردشگری بیشتر در قالب تأسیسات ساختمانی نگریسته می‌شود که تنها به دلیل توسعه فعالیت‌های گردشگری در مقاصد توسط بخش غیردولتی با هدف ارائه خدماتی از قبیل اسکان و رفع نیازها و خواسته‌های گردشگران در قالب هتل‌ها، کمپینگ‌ها، رستوران‌ها، امکانات ورزشی و مواردی از این دست گسترش می‌یابند (Dunets et al., 2019).

1. Prihartanto & Priyana

2. Ouairiti & Jebrane

3. Kanwal

4. Lim

5. Wang

6. Nguyen

سرمایه-گذاری در زیرساخت-های فیزیکی و تاثیر آن در توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری / عینالی و مامیرکولوا^۱

مامیرکولوا^۱ و همکاران (2020) با بررسی نقش راه ابریشم جدید به عنوان یک زیرساخت فیزیکی گردشگری به شکل گیری توسعه فرصت های گردشگری پایدار در قالب رونماهای گردشگری پرداخته اند. نتایج مطالعات ایشان نشان می دهد که شکل گیری فعالیت های رونمایی با سرمایه گذاری بخش خصوصی به توسعه کسب و کارهای گردشگری کمک موثری کرده و از این طریق به صورت مستقیم و غیرمستقیم به ارتقای رفاه و بهبود کیفیت زندگی ساکنان کمک کرده است. کانوال و همکاران (2020) و وانگ و همکاران (2020) هدف توسعه زیرساخت های فیزیکی را تحقق چشم انداز کسب و کار گردشگری از طریق بهبود تجارب گردشگری، استاندارد زندگی ساکنان، فرصت های شغلی، حفاظت از ارزش های فرهنگی و تاریخی و مناظر طبیعی می دانند. کلارک^۲ و همکاران (2018) سرمایه گذاری در زیرساخت های مناسب را عاملی برای توانمندسازی و پشتیبانی از قابلیت های انسانی در راستای بهبود ظرفیت انطباقی و به تبع آن ارتقای رفاه می داند که به تنوع بخشی به اقتصاد محلی کمک می کند. اسپاروف^۳ و همکاران (2024) سرمایه گذاری در زیرساخت های گردشگری را با مدیریت بهتر سرمایه های جامعه روستایی و ارتقای کارآفرینی مرتبط می داند که می تواند دارایی های روستایی را در راستای توسعه اقتصادی و تبدیل به منبع درآمد تسهیل کرده و به حفاظت از آنها کمک موثری بکند.

همچنین، عینالی و همکاران (2022) توسعه زیرساخت های فیزیکی را عاملی در راستای بهبود پیوندهای روستا-شهری و افزایش سرمایه گذاری در خدمات و تسهیلات گردشگری روستایی می دانند که زمینه را برای "جذب طبقه و گروه های خلاق" فراهم می سازد. به عقیده سوگیاما و تیرانی^۴ (2021) یک مقصد گردشگری بر اساس جاذبه های گردشگری بالقوه شکل می گیرد و به طور هم افزایی با توسعه امکانات و خدمات زیرساختی می تواند به جذب بیشتر سرمایه گذاران در کسب و کارهای مرتبط و به تبع آن توانمندسازی مقاصد در راستای استفاده بهتر از ظرفیت های محلی آنها کمک کند. همچنین، پیتیولیچ و فییر^۵ (2021) سرمایه گذاری در زیرساخت های فیزیکی را عاملی کارآمد در توسعه سریع گردشگری به عنوان یکی از زمینه های نویدبخش تنوع بخشی به اقتصاد روستایی از طریق کارآفرینی در کسب و کارهای خرد در غرب اکراین معرفی می کند.

شیتوف^۶ و همکاران (2019) سرمایه گذاری در زیرساخت های فیزیکی را عاملی موثر در توسعه اقتصاد غیرکشاورزی از طریق بهبود قابلیت کارآفرینی در کسب و کارهای خدمات گردشگری در مناطق روستایی روسیه معرفی می کند که به افزایش ماندگاری جمعیت و ارتقای استانداردهای زندگی آنها می انجامد. استانویچ^۷ و همکاران (2018) با بررسی نقش توسعه زیرساخت های فیزیکی در افزایش تبادلات بین سکونتگاه های روستایی و شهری از منظر ارائه ایده ها و نوآوری در کسب و کارهای خرد گردشگری در مونته نگرو تاکید می کند که توسعه زیرساخت ها به پایداری گردشگری و تقویت اقتصاد روستایی و ایجاد چارچوبی متعادل تر برای توسعه منطقه ای منجر می شود.

برخی دیگر از محققان به بررسی اهمیت سرمایه گذاری در زیرساخت های فیزیکی گردشگری و نقش آن در بهبود رقابت پذیری مقاصد روستایی توجه کرده اند. از دیدگاه ورونین^۸ (2018) و عینالی و همکاران (2022) افزایش سرمایه گذاری در مقاصد گردشگری در قالب ایجاد و توسعه زیرساخت های فیزیکی منجر به ارتقا و افزایش توان رقابتی آنها برای جذب و وفاداری بیشتر

1. Mamirkulova
2. Clark
3. Saparov
4. Sugiyama & Tirani
5. Pityulych & Feier
6. Shetov
7. Stanovčić
8. Voronin

گردشگران می‌شود. سعد^۱ (2022) تامین زیرساخت‌های فیزیکی مناسب از طریق معرفی و هدایت گردشگران به سمت جذابیت طبیعی، جذابیت فرهنگی و منابع انسانی مناطق روستایی نقش مهمی در ارتقای رقابت‌پذیری مقاصد روستایی ایفا می‌کنند. همچنین، نتایج یافته‌های آذرخش و عینالی (2022) نیز نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی و تسهیلات گردشگری نقش مهمی در افزایش تعداد گردشگران ورودی و به تبع آن بروز نیازها و تقاضاهای جدید در مناطق گردشگری‌پذیر روستایی دارد که توانایی مقاصد روستایی می‌تواند به ارتقای توانایی رقابت‌پذیری و وفاداری گردشگران کمک کند.

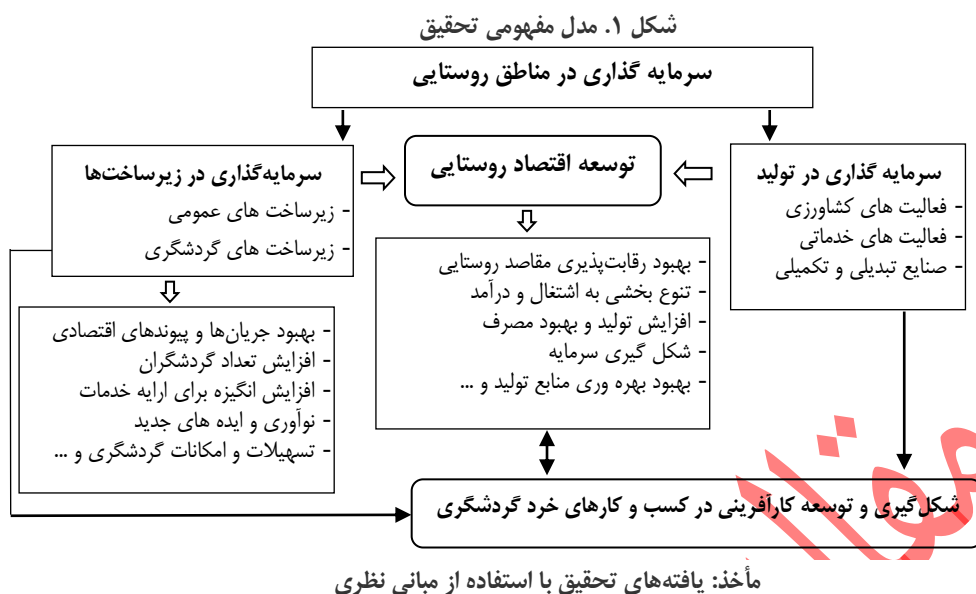
اوبوکوح و گلدمن^۲ (2016) سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های عمومی و توسعه‌ای را عاملی موثر در کاهش هزینه‌های تولید و ارائه خدمات توسط کسب و کارهای خرد می‌داند که عاملی موثر در سودآوری و بهبود عملکرد کارآفرینان از طریق جذب سرمایه‌های خصوصی و افزایش تعداد گردشگران و ارتقای قدرت رقابت‌پذیری گردشگری در مقاصد روستایی می‌دانند. از دیدگاه پترووا^۳ و همکاران (2018) حفظ زیرساخت‌های گردشگری محلی در حال تبدیل شدن به یک پیش‌نیاز مهم برای رقابت‌پذیری منطقه‌ای و ملی است. الهی‌چورن و همکاران (2022) سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های خدمات عمومی را مهمترین عامل در بین مولفه‌های رضایت‌مندی گردشگران از مقاصد گردشگری می‌دانند.

پیتولیچ و فییر (2021) توسعه گردشگری روستایی را در شرایط مدرن، یکی از زمینه‌های امیدوارکننده برای تنوع بخشیدن به اقتصاد روستایی تلقی می‌کند که سرمایه‌گذاری در ایجاد و توسعه زیرساخت‌های اساسی به توانمندی در بازاریابی رقابتی، بهبود نوآوری، ارتقای کارایی منابع گردشگری و جذب سرمایه‌های بخش خصوصی و در نهایت ارائه خدمات بهتر و متنوع به گردشگران کمک می‌کند. هیدریز و مایر^۴ (2023) پنج عنصر زیرساخت‌های گردشگری مقاصد گردشگری روستایی در اوکراین را در قالب خدمات مسافرتی، حمل و نقل، خدمات اقامتی موقت، خدمات پذیرایی، خدمات برای سازماندهی تفریح و سرگرمی بررسی کرده و نتیجه گرفته‌اند که بین کیفیت زیرساخت‌ها و جذب بیشتر گردشگران و در نهایت بهبود قدرت رقابتی مقاصد روستایی رابطه مثبتی وجود دارد. همچنین، به عقیده ماندیچ^۵ و همکاران (2018) وجود زیرساخت‌های مناسب گردشگری بویژه در مراحل اولیه توسعه به افزایش تعداد ورودی گردشگران، شب‌های اقامت و وفاداری گردشگران در مناطق روستایی منجر می‌شود.

بررسی پیشینه مطالعات صورت گرفته در داخل کشور نشان می‌دهد که بیشتر محققان به بررسی کلی نقش زیرساخت‌ها در توسعه گردشگری روستایی پرداخته‌اند و کمتر به طور تفصیلی به تاثیرات سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی در شکل‌گیری و پایداری کسب و کارهای خرد و خانوادگی گردشگری در مناطق روستایی توجه کرده‌اند. از این رو، این پژوهش در صدد است تا این نارسایی را مورد توجه قرار دهد. با توجه به موارد مطرح در مبانی نظری تحقیق، مدل مفهومی در شکل (۱) ارائه شده است.

1. Saad
2. Obokoh & Goldman
3. Petrova
4. Rheeders & Meyer
5. Mandić

سرمایه-گذاری در زیرساخت-های فیزیکی و تاثیر آن در توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری / عینالی

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر به لحاظ هدف از نوع کاربردی و به لحاظ ماهیت از نوع توصیفی-تحلیلی مبتنی بر گردآوری داده‌ها با استفاده از تکمیل پرسشنامه و مشاهده است. از این رو، با بهره‌گیری از مبانی نظری، گویه‌های مورد استفاده در تحقیق در قالب طیف ۵ سطحی لیکرت به شرح جدول (۱) تدوین شد. روایی گویه‌های پرسشنامه با استفاده از دیدگاه صاحب نظران، به لحاظ صوری بررسی شده و پایایی آنها با بهره‌گیری از روش پیش‌آزمون و تکمیل ۱۰ درصد پرسشنامه با توجه به آزمون آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۶۵ محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های t تک‌نمونه‌ای (بررسی مطلوبیت شاخص‌ها)، جدول توافقی مبتنی بر کای دو (بررسی رابطه بین سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی و توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری) و رگرسیون چند متغیره (بررسی شدت تاثیرگذاری زیرساخت‌های فیزیکی در توسعه کسب و کارهای گردشگری) بهره گرفته شده است.

جدول ۱. شاخص‌ها و گویه‌های مورد استفاده در تحقیق

بعد	شاخص	گویه‌ها
فرصت‌های اقتصادی*	فرصت‌های شغلی	تنوع فرصت‌های شغلی، توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی، اشتغال در خدمات گردشگری، توسعه بخش ساخت و ساز، ایجاد اشتغال برای جوانان و زنان در روستا
	تنوع درآمدی	افزایش درآمد و تنوع آن در روستا، کسب درآمد از فعالیت‌های خدمات گردشگری (جابجایی، اقامت و پذیرایی و ...)، اشتغال در واحدهای تولید و بسته‌بندی، فروش بیواسطه محصولات و ...
سرمایه و سرمایه‌گذاری*	فعالیت‌های غیر کشاورزی	سرمایه‌گذاری در حفظ مشاغل سنتی و صنایع دستی، افزایش سرمایه‌گذاری در خدمات گردشگری، بسته‌بندی و فرآوری محصولات محلی، سرمایه‌گذاری مشترک در فعالیت‌های خدمات گردشگری و ...
	ارزش‌داری‌ها	افزایش قیمت زمین و مسکن، تولید ثروت و افزایش پس‌انداز، مدیریت بهتر سرمایه‌های کوچک خانواده
دانش و نوآوری	دانش و فناوری	دسترسی به دانش و ایده‌های جدید در مدیریت و ارائه خدمات، دانش و مهارت بازاریابی جدید با استفاده از شبکه‌های مجازی، شرکت در کارگاه‌های مهارت‌آموزی، فرآوری محصولات محلی و تهیه غذاهای سنتی، استفاده از تجارب واحدهای موفق کارآفرینی گردشگری در مدیریت مجموعه

مطالعات مدیریت گردشگری عصر هوشمند

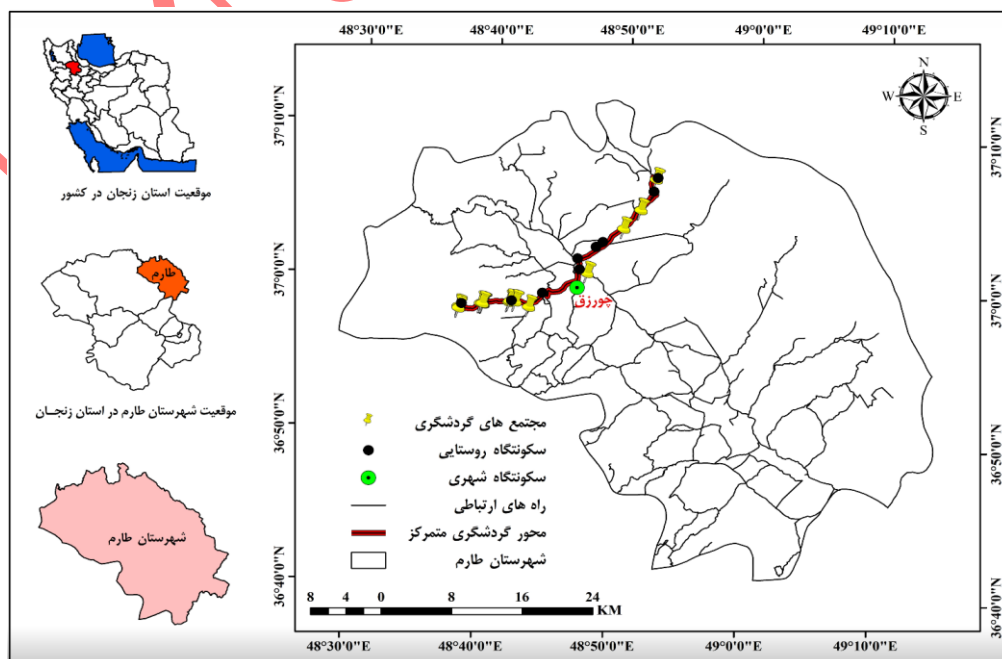
مطالعات مدیریت گردشگری عصر هوشمند، دوره ؟، شماره ؟، ؟

خدمات گردشگری	تامین زیرساخت‌های خدماتی (حمل و نقل، دسترسی، ارتباطات، انرژی و ...)، زیرساخت‌های مالی و بانکی، بهبود کیفیت خدمات رفاهی - بهداشتی، رزرو غیر حضوری مراکز اقامتی، پذیرایی از گردشگران
بازاریابی	افزایش تعداد گردشگران ورودی، دسترسی به بازار فروش برای محصولات محلی، انتقال منابع و سرمایه از شهر، برگزاری نمایشگاه‌ها و جشنواره‌ها و ...
ریسک پذیری	آمادگی برای مواجه شدن با سختی‌ها، پیشگام بودن در استفاده از دانش و فناوری، تمایل به راه‌اندازی و توسعه فعالیت‌ها، بیمه فعالیت‌ها، سرمایه‌گذاری مشترک، تامین وثیقه، بازپرداخت تسهیلات، رقابت با همکاران، انگیزه برای موفقیت بیشتر و ...
کسب و کارهای خرد	تعداد واحدهای ارائه خدمات گردشگری (رستوران، خانه‌های دوم، بوم‌گردی و باغ ویلاهای گردشگری، خانه‌های اجاره‌ای، تهیه غذای محلی)، تعداد تاکسی‌های تلفنی و خطی، خدمات خودرویی، تعداد واحدهای تولید صنایع دستی، تعداد واحدهای فروش و فرآوری محصولات محلی

منبع: (Azarakhsh & Einali, 2022; Shetov et al., 2019; Sugiyama & Tirani, 2021; Rheeders & Meyer, 2023; Mandić et al., 2018; Pityulych & Feier, 2021)

محدوده مورد مطالعه در پژوهش حاضر دربرگیرنده محدوده سیاسی شهرستان طارم در شمال استان زنجان است که از شمال با استان گیلان، شمالغرب با استان اردبیل، از شرق با استان قزوین، از جنوب با شهرستان زنجان همسایه است. جامعه آماری تحقیق شامل ۹ روستای واقع در محور گردشگری متمرکز ولیدر - نوکیان در شهرستان طارم است که بدلیل تعداد کم آنها از روش تمام‌شماری استفاده شده است. در سطح تحلیل خانوار از تعداد ۱۴۴۳۸ خانوار (استاندارد زنجان، ۱۴۰۳)، با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۴ مورد به عنوان نمونه انتخاب شده و پرسشنامه تدوین شده با همکاری دهیاران روستاهای مورد مطالعه با لحاظ کردن طبقه اقتصادی خانوارهای روستایی توزیع و تکمیل شده است (شکل ۲).

شکل ۲. موقعیت محور متمرکز گردشگری در شهرستان و استان

منبع: اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان زنجان (2024)

یافته‌های پژوهش

بررسی اطلاعات مرتبط با ویژگی‌های توصیفی پاسخگویان به سوالات تحقیق نشان می‌دهد که ۸۲ درصد مرد و ۹۰ درصد متاهل بوده‌اند. بیشترین تعداد پاسخگویان در گروه سنی ۳۱ تا ۴۰ ساله (۳۵ درصد) بوده و ۳۸ درصد دارای سطح تحصیلات دوره متوسطه بوده‌اند. همچنین ۶۳ درصد دارای سابقه سکونت ۲۰ سال و بیشتر در روستا بوده و ۸۰ درصد پاسخگویان دارای سابقه مهاجرت از روستا نبوده و شغل اصلی ۸۹ درصد کشاورزی بوده است. ۸۰ درصد پاسخگویان معتقد بودند که در صورت حمایت نهادهای دست اندرکار شکل‌گیری و توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری می‌تواند به تحول اقتصاد محلی کمک موثری بکند.

شاخص‌های مورد استفاده در تحقیق با بررسی مبانی نظری استخراج شده و در قالب سه بعد فرصت‌های شغلی و درآمدی (فرصت‌های شغلی و تنوع درآمدی)، شکل‌گیری سرمایه و سرمایه‌گذاری (توسعه فعالیت‌های غیر کشاورزی و ارزش‌داری‌ها) و دانش و نوآوری (دانش و فناوری جدید، بهبود خدمات گردشگری، بازاریابی و ریسک‌پذیری) دسته‌بندی و مورد ارزیابی قرار گرفته است. بنابراین، داده‌های مورد نیاز برای تحقیق از طریق پرسشنامه گردآوری شده و با استفاده از آزمون t تک‌نمونه‌ای در راستای بررسی مطلوبیت شاخص‌ها و تفاوت آنها از مطلوبیت عددی انجام شده است. بر اساس نتایج ارائه شده در جدول (۲) می‌توان گفت که تفاوت معناداری در بین ابعاد و شاخص‌های مورد استفاده در تحقیق در سطح ۹۹ درصد قابل مشاهده بوده و تفاوت از حد مطلوب (۳) به عنوان میانگین طیف ۵ سطحی (لیکرت) در همه شاخص‌های تحقیق مثبت می‌باشد. همچنین، در فاصله اطمینان در سطح ۹۵ درصد با توجه به مقادیر کران‌های بالا و پایین برای همه شاخص‌ها مثبت گزارش می‌شود.

با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان گفت که در بعد توسعه فرصت‌های شغلی و درآمدی با توجه به میانگین عددی (۳/۶۳۸۷) که خود دربرگیرنده دو شاخص بهبود فرصت‌های شغلی و ارتقای تنوع درآمدی ساکنین است و به ترتیب با میانگین عددی (۳/۶۱۵۷) و (۳/۶۶۱۶) بیشترین تاثیر را از توسعه زیرساخت‌های فیزیکی و به تبع آن توسعه کسب و کارهای خرد و خانوادگی گردشگری در روستاهای واقع در محور پذیرفته‌اند. همچنین، سرمایه‌گذاری در ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی در بعد استفاده از دانش و نوآوری در فعالیت‌های کارآفرینی خرد و خانوادگی در زمینه گردشگری با میانگین عددی (۳/۵۰۷۶) با توجه به شاخص‌هایی از قبیل بکارگیری دانش و فناوری جدید (۳/۸۲۹۸)، بهبود خدمات گردشگری (۳/۶۱۰۹)، بازاریابی گردشگری (۳/۴۶۲۷) و افزایش توان ریسک‌پذیری (۳/۳۸۶۹) نیز تاثیرات مثبتی را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۲: معناداری تفاوت از حد مطلوب نقش زیرساخت‌های فیزیکی در توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری

مطلوبیت عددی مورد آزمون = ۳							
شاخص	میانگین	آماره آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت از حد مطلوب	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
						پایین تر	بالا تر
بهبود فرصت‌های شغلی محلی	۳/۶۱۵۷	۲۲/۹۹۹	۳۷۳	۰/۰۰۰	۰/۶۱۵۷	۰/۵۶۳۰	۰/۶۶۸۴
ارتقای تنوع درآمدی ساکنین محلی	۳/۶۶۱۶	۲۵/۷۰۰	۳۷۳	۰/۰۰۰	۰/۶۶۱۶	۰/۶۱۰۹	۰/۷۱۲۳
توسعه فرصت‌های شغلی و درآمدی	۳/۶۳۸۷	۲۶/۵۵۳	۳۷۳	۰/۰۰۰	۰/۶۳۸۷	۰/۵۹۱۳	۰/۶۸۶۰
توسعه فعالیت‌های غیر کشاورزی	۳/۵۰۳۹	۲۸/۹۰۷	۳۷۳	۰/۰۰۰	۰/۵۰۳۹	۰/۴۶۹۶	۰/۵۳۸۳
ارزش‌داری‌ها	۳/۵۵۶۹	۱۴/۰۷۳	۳۷۳	۰/۰۰۰	۰/۳۵۶۹	۰/۳۰۶۹	۰/۴۰۶۸
شکل‌گیری سرمایه و سرمایه‌گذاری	۳/۴۳۰۴	۲۵/۶۵۲	۳۷۳	۰/۰۰۰	۰/۴۳۰۴	۰/۳۹۷۴	۰/۴۶۳۴

۰/۶۶۴۶	۰/۵۵۷۲	۰/۶۱۰۹	۰/۰۰۰	۳۷۳	۲۲/۳۹۵	۳/۶۱۰۹	بهبود خدمات گردشگری
۰/۸۸۴۸	۰/۷۷۴۸	۰/۸۲۹۸	۰/۰۰۰	۳۷۳	۲۹/۶۹۸	۳/۸۲۹۸	بکارگیری دانش و فناوری جدید
۰/۵۱۲۷	۰/۴۱۲۸	۰/۴۶۲۸	۰/۰۰۰	۳۷۳	۱۸/۲۴۱	۳/۴۶۲۷	بازاریابی گردشگری
۰/۴۳۷۱	۰/۳۳۶۸	۰/۳۸۶۹	۰/۰۰۰	۳۷۳	۱۵/۱۸۷	۳/۳۸۶۹	افزایش توان ریسک‌پذیری
۰/۵۵۰۲	۰/۴۶۵۰	۰/۵۰۷۶	۰/۰۰۰	۳۷۳	۲۳/۴۷۳	۳/۵۰۷۶	استفاده از دانش و نوآوری

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴

همچنین با توجه به نتایج جدول فوق می‌توان به این نکته اشاره کرد که در اثر ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی افراد و خانواده‌های روستایی توانسته‌اند از دانش و فناوری‌های جدید برای توسعه کسب و کار خود و نیز ارائه خدمات بهتر از قبل به گردشگران بهره بگیرند. از طرفی دیگر، ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی در منطقه مورد مطالعه، در بعد شکل‌گیری سرمایه و سرمایه‌گذاری در کسب و کارهای گردشگری خرد روستایی با میانگین عددی (۳/۴۳۰۴) تاثیر مثبتی داشته است و در این بعد دو شاخص توسعه فعالیت‌های غیر کشاورزی و افزایش ارزش دارایی‌های محلی به ترتیب با میانگین عددی (۳/۵۰۳۹) و (۳/۵۵۶۹) تاثیر کمتری نسبت به دو بعد پیش گفته شده از ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی در محور گردشگری مورد مطالعه پذیرفته است. بنابراین بر اساس نتایج تحلیل می‌توان اذعان کرد که ایجاد، بهبود و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی از قبیل راه‌های دسترسی، جایگاه‌های سوخت و نظایر آن تاثیر به سزایی در توسعه زیرساخت‌های فیزیکی گردشگری اعم از واحدهای اقامتی و پذیرایی بویژه اقامتگاه‌های گردشگری، رستوران‌ها و واحدهای پذیرایی از گردشگران، فروشگاه‌های تامین کالاها و صنایع دستی و محصولات محلی، واحدهای فرآوری و بسته‌بندی محصولات محلی، خدمات خودرویی، باغ ویلاها، افزایش تقاضا برای خدمات ساختمانی و ساخت و ساز و غیره در روستاهای واقع در محور گردشگری شده است.

تحلیل روابط آماری بین کارآفرینی خرد و خانوادگی در زمینه فعالیت‌های مرتبط با گردشگری به عنوان متغیر وابسته و شاخص کل اثرات ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی به عنوان متغیر مستقل به تفکیک روستاهای واقع بر روی محور گردشگری مورد مطالعه که از طریق تحلیل خوشه‌ای در سه طبقه جای گرفته‌اند، براساس آزمون همگونی کای دو مبتنی بر جدول توافقی مندرج در جدول (۳)، مبین وجود تفاوت معنادار آماری میان متغیر وابسته و متغیر مستقل است. این بدان معناست که کارآفرینی خرد و خانوادگی در فعالیت‌های مرتبط با گردشگری در اثر سرمایه‌گذاری در ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی از دیدگاه پاسخگویان روند افزایش داشته و تعداد واحدهای تاسیس شده جدید (بعد از ایجاد زیرساخت‌های فیزیکی) و همچنین توسعه و گسترش فعالیت‌های موجود از قبیل در اثر ورود گردشگران بیشتر نسبت به دوره قبل از ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی در منطقه افزایش قابل توجهی یافته است که نقش مهمی در افزایش انگیزه در بین ساکنین محلی برای ارائه خدمات بهتر به گردشگران ایفا می‌کند. بنابراین، می‌توان گفت که با توجه به وجود جاذبه‌های گردشگری متعدد طبیعی و فرهنگی در روستاهای مورد مطالعه، ورود گردشگران به شکل‌گیری و توسعه واحدهای خدمات گردشگری از قبیل واحدهای بوم‌گردی، خانه‌های گردشگری، اتاق‌های اجاره‌ای، خانه باغ‌ها، رستوران‌ها و تهیه مواد غذایی، باغ‌های برگزاری مراسم، گردشگری مزرعه، تهیه و فروش محصولات محلی (فرآوری و فروش انار، رب انار، زیتون و غیره) و واحدهای پذیرایی گردشگران و نظایر آن در روستاهای نمونه و محورهای ورودی به روستاها منجر شده است.

سرمایه-گذاری در زیرساخت-های فیزیکی و تاثیر آن در توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری / بیگدلی و عینالی

جدول ۳. جدول توافقی تبیین تفاوت میان توسعه زیرساخت‌های فیزیکی و کارآفرینی گردشگری روستایی

اثرات ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی				مولفه ها	
کل	متوسط		کم		
	بالا	کم			
۴۴	۲۲	۲۰	۲	کم	کارآفرینی خرد و خانوادگی در زمینه گردشگری
۱۶۷	۷۰	۹۵	۲	متوسط	
۱۶۳	۱۲۱	۴۲	۰	بالا	
۳۷۴	۲۱۳	۱۵۷	۴	کل	
سطح معناداری		درجه آزادی		آماره آزمون کای دو پیرسن	
۰/۰۰۰		۴		۱۰۰/۹۰۲ (a)	
۰/۳۹۲				ضریب همبستگی	

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴

به منظور بررسی اثرات ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی در توسعه کسب و کارهای خرد و خانوادگی در زمینه گردشگری روستایی از آزمون رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. در این رابطه، اثرات سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی در توسعه گردشگری روستایی (در قالب شاخص‌های ایجاد و بهبود فرصت‌های اشتغال و درآمد در زمینه گردشگری، شکل‌گیری سرمایه و سرمایه‌گذاری در ارائه خدمات به گردشگران، و استفاده از دانش و فناوری در کسب و کارهای خرد گردشگری) به عنوان متغیرهای مستقل و شاخص توسعه کسب و کارهای خرد و خانوادگی گردشگری به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است. نتایج تحلیل همان طوری که در جدول (۴) ارائه شده است، نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی با توجه به مقدار ضریب تعیین ۰/۷۰۶ نقش مهمی در توسعه کسب و کارهای خرد و خانوادگی در روستاهای واقع در محور گردشگری مورد مطالعه در شهرستان طارم داشته است.

جدول ۴- ضریب تعیین رابطه رگرسیونی اثرات سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی در کسب و کارهای خرد گردشگری

اثرات سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی در توسعه کسب و کارهای خرد و خانوادگی در زمینه گردشگری	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین اصلاح شده	اشتباه معیار
۰/۸۴۰	۰/۷۰۶	۰/۶۸۸	۰/۸۱۰۹	

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴

نگاهی به مقادیر ضرایب استاندارد شده بتا در خصوص میزان و شدت تاثیر سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی در ایجاد و توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری نشان می‌دهد که یک واحد تغییر در متغیرهای وابسته از قبیل ایجاد و بهبود فرصت-های اشتغال و درآمدی در زمینه گردشگری، شکل‌گیری سرمایه و سرمایه‌گذاری در ارائه خدمات به گردشگران و استفاده از دانش و فناوری در کسب و کارهای خرد گردشگری به ترتیب ۰/۴۹۵، ۰/۱۵۷ و ۰/۰۹۱ در ایجاد و توسعه کسب و کارهای گردشگری از دیدگاه پاسخگویان تاثیر مثبت دارد (جدول ۵).

جدول ۵. ضرایب شدت روابط بین اثرات سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی و کسب و کارهای خرد گردشگری

شاخص‌های بررسی شده	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد شده بتا β	آماره t	سطح معناداری
	B	خطای B			

مقدار ثابت	۰/۹۵۲	۰/۲۱۸	۴/۳۷۳	۰/۰۰۰
ایجاد و بهبود فرصت‌های اشتغال و درآمد	۰/۴۶۸	۰/۰۵۶	۸/۴۳۴	۰/۰۰۰
شکل‌گیری سرمایه و سرمایه‌گذاری گردشگری	۰/۱۲۶	۰/۰۴۷	۲/۶۸۲	۰/۰۰۸
استفاده از دانش و فناوری در کسب و کارها	۰/۱۰۸	۰/۰۶۷	۱/۶۰۴	۰/۱۱۰

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴

بحث و نتیجه‌گیری

قلمروهای جغرافیایی و بویژه سکونتگاه‌ها انسانی از دیدگاه برنامه‌ریزان به عنوان یک واقعیت زنده و پویا نگریسته می‌شوند که ایجاد و ساخت زیرساخت‌های فیزیکی بدلیل نیاز به سرمایه‌گذاری کلان به طور عمده توسط دولت‌ها صورت می‌گیرد. به طوری که، ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی زمینه را برای جذب سرمایه‌های کوچک افراد و به تبع آن شکل‌گیری کسب و کارهای خرد و متوسط بویژه در فعالیت‌های گردشگری مهیا می‌سازد. در این رابطه، سکونتگاه‌های روستایی بدلیل دسترسی به دارایی‌های طبیعی و فرهنگی منحصر به فرد در صورت دسترسی به زیرساخت‌های فیزیکی مناسب توانایی بالایی ارائه جاذبه‌های تفریحی، گردشگری و اوقات فراغت ارزان قیمت برای گردشگران داخلی را دارند و از این رهگذر می‌توانند به تنوع‌بخشی منابع درآمدی و فرصت‌های شغلی، شکل‌گیری سرمایه، ارتباط با بازار، حفاظت از جاذبه‌های فرهنگی و محیطی، بهبود استانداردهای زندگی و نظایر آن کمک کرده و به تبع آن به افزایش ماندگاری جمعیت روستایی جامعه عمل بپوشانند.

بنابراین، با توجه به این واقعیت که گردشگری روستایی در کشورهای در حال توسعه با ارائه خدمات متنوع تفریحی و گذران اوقات فراغت ارزان قیمت برای اقشار مختلف جامعه نقش مهمی در توسعه اقتصاد محلی مناطق کمتر توسعه یافته بر عهده می‌گیرد، از این رو، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های عمومی و گردشگری در مناطق روستایی به بهبود پیوندهای اجتماعی و اقتصادی بین مناطق شهری و روستایی در پهنه سرزمین کمک قابل توجهی می‌کند که ضمن افزایش تعداد گردشگران ورودی به مناطق روستایی زمینه را برای تامین خدمات به گردشگران و ارتقای سطح رضایت‌مندی و حتی افزایش وفاداری آنان فراهم می‌سازد. با توجه به مقدمه فوق، نتیجه حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های پرسشنامه‌ای در روستاهای مورد مطالعه را می‌توان به شرح زیر ارائه کرد:

بررسی معناداری تفاوت از حد مطلوب نقش زیرساخت‌های فیزیکی در توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری در منطقه مورد مطالعه با بهره‌گیری از آزمون t تک‌نمونه‌ای نشان دهنده وجود تفاوت در بین شاخص‌های مورد استفاده در سطح ۹۹ درصد بوده و تفاوت از حد مطلوب برای همه شاخص‌ها مثبت ارزیابی شده است. نتایج تحلیل نشان می‌دهد که ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی از قبیل راه‌های دسترسی، حمل و نقل، جایگاه‌های سوخت، اقامتگاه‌های محلی و نظایر آن در منطقه مورد مطالعه بیشترین تاثیر را به ترتیب در ابعاد توسعه فرصت‌های شغلی و درآمدی، استفاده از دانش و نوآوری در فعالیت‌های کارآفرینی خرد و خانوادگی و شکل‌گیری سرمایه و سرمایه‌گذاری در روستاهای واقع در محور گردشگری مورد مطالعه ایفا کرده است.

بررسی میزان ضریب همبستگی بین فعالیت‌های کارآفرینی خرد و خانوادگی مرتبط با گردشگری روستایی در منطقه مورد مطالعه با اثرات ایجاد و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی گردشگری نشان داد که بین توسعه فرصت‌های شغلی و درآمدی روستاییان (۰/۶۰۸)، شکل‌گیری سرمایه و سرمایه‌گذاری در زمینه گردشگری (۰/۵۳۱) و استفاده از دانش و نوآوری در فعالیت‌های کارآفرینی (۰/۳۹۸) بیشترین میزان همبستگی وجود دارد. به طوری که، توسعه زیرساخت‌های فیزیکی اثرات معناداری در جذب فعالان و سرمایه‌گذاران محلی و غیر محلی در ارائه خدمات گردشگری از قبیل ساخت و توسعه واحدهای اقامتی، باغ ویلاهای تفریحی،

سرمایه-گذاری در زیرساخت-های فیزیکی و تاثیر آن در توسعه کسب و کارهای خرد گردشگری / عینالی

واحدهای پذیرایی، تهیه، فرآوری و فروش محصولات محلی، خدمات خوردویی و ... در روستاهای واقع در محور گردشگری مورد مطالعه در شهرستان طارم برجای گذاشته است.

نتایج آزمون رگرسیون چند متغیره بین اثرات سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی در توسعه گردشگری روستایی به عنوان متغیر مستقل و شاخص توسعه کسب و کارهای خرد و خانوادگی گردشگری به عنوان متغیر وابسته با توجه به مقدار ضریب تعیین $0/706$ نشان داد که رابطه معناداری در سطح 99 درصد وجود دارد. به طوری که، ایجاد و بهبود فرصت‌های اشتغال و درآمدی در زمینه گردشگری، شکل‌گیری سرمایه و سرمایه‌گذاری در ارائه خدمات به گردشگران و استفاده از دانش و فناوری در کسب و کارهای خرد گردشگری به ترتیب $0/495$ ، $0/157$ و $0/091$ در توسعه کسب و کارهای گردشگری از دیدگاه پاسخگویان موثر بوده است.

با توجه به نتایج حاصل از تحلیل آماری داده‌های پرسشنامه می‌توان گفت که نتایج تحقیق با یافته‌های محققانی از قبیل مامیرکولوا و همکاران (2020) و سوگیاما و تیرانی (2021) در رابطه با تاثیرگذاری زیرساخت فیزیکی گردشگری در شکل‌گیری و توسعه فرصت‌های توسعه روستایی از طریق افزایش سرمایه‌گذاری در گردشگری؛ با یافته‌های کانوال و همکاران (2020)، وانگ و همکاران (2020) و کلارک و همکاران (2018) در رابطه با نقش زیرساخت‌های فیزیکی در توسعه کسب‌وکاری گردشگری و نقش آن در بهبود استاندارد زندگی ساکنان و متنوع‌سازی فرصت‌های شغلی محلی؛ با یافته‌های اسپاروف و همکاران (2024) در زمینه ارتقای کارآفرینی خرد و خانوادگی در زمینه گردشگری؛ با یافته‌های استانیچ و همکاران (2018) و عینالی و همکاران (2021) در استفاده از فناوری و دانش جدید در کارآفرینی خرد گردشگری و یافته‌های شیتوف و همکاران (2019) در توسعه اقتصاد غیرکشاورزی از طریق بهبود قابلیت کارآفرینی در کسب و کارهای خدمات گردشگری دارای همپوشانی است.

از جمله مهمترین محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به فقدان بانک اطلاعات سازمان یافته و مدون مرتبط با کسب و کارهای خرد و خانوادگی گردشگری و همچنین تمایز کسب و کارهای گردشگری با سایر کسب و کارهای خرد در محدوده مورد مطالعه اشاره کرد. از طرفی دیگر، برخی از صاحبان کسب و کارهای خرد بدلائیل مختلف در ارائه اطلاعات از فعالیت خود با محققان همکاری خوبی نداشتند.

با توجه به نتایج تحقیق می‌توان پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه کرد:

تلاش برای ساماندهی کسب و کارهای خرد و خانوادگی گردشگری با همکاری مسئولین محلی و شناسایی نیازمندی آنها با توجه به گردشگرپذیر بودن روستاهای محور مورد مطالعه.

ارائه مشوق‌های مالیاتی و حمایت و پشتیبانی مالی در راستای ارائه خدمات بهتر به گردشگران با توجه به موقعیت نسبی مناسب منطقه که در مسیر عبوری گردشگران به استان گیلان است.

تلاش برای کاستن از مخاطرات ناشی از توسعه گردشگری در منطقه مورد مطالعه بدلیل آسیب‌پذیری نسبی بالا از طریق برنامه‌ریزی فضایی مناسب و سخت‌گیری در اجرای ضوابط قانونی مرتبط

مدیریت سخت‌گیرانه در راستای کاستن از تغییرات کاربری اراضی و حفاظت از جاذبه‌های گردشگری محلی

ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارت آموزی در راستای استفاده بهینه از جاذبه‌های گردشگری و ترکیب بهینه منابع

محلی بویژه در زمینه گردشگری کشاورزی و مزرعه و ...

ارائه مشوق‌ها و حمایت‌های لازم برای توسعه و ایجاد زیرساخت‌های گردشگری از قبیل خانه‌های گردشگری، بوم‌گردی و

نظایر آن بویژه در زمینه خدمات مشاوره‌های فنی و تامین مالی

ساماندهی و زمینه سازی برای توسعه صنایع دستی و شناسنامه دار کردن آن در روستاهای منطقه با استراتژی‌های برندسازی و برگزاری نمایشگاه‌ها و جشنواره‌های فرهنگی
آموزش ذی‌نفعان و مدیران واحدهای کسب و کار در راستای استفاده از فناوری‌ها و شیوه‌های مدرن مدیریت، بازاریابی و ارائه خدمات به گردشگران با تاکید بر بهره‌گیری از فضای مجازی و نظایر آن

بیانیه استفاده از هوش مصنوعی

نویسندگان اعلام می‌دارند که در فرایند نگارش مقاله از هیچ هوش مصنوعی استفاده نکرده‌اند.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

سهام نویسندگان در پژوهش

سهام نویسندگان برابر است.

تضاد منافع

ندارد

References

- Allaf Jafari, E., Shahreyari, H. and Rousta, A. (2025). Tourism Marketing in the Smart Age: Convergence of Smart Technologies, Tourist Behavior, and Sustainable Tourism. *Tourism management studies of the smart era*, 2(2), 80-97. [In Persian]
doi: 10.22072/tmsse.2025.2068707.1035
- Almeida, A. & Machado, L. P. (2021). Rural development and rural tourism: the impact of infrastructure investments. *Peripheral territories, tourism, and regional development*, 1-16.
DOI: 10.5772/intechopen.95610
- Apriyanti, M. E. (2024). The importance of tourism infrastructure in increasing domestic and international tourism. *International Journal of Research in Vocational Studies (IJRVOCAS)*, 3(4), 113-122.
DOI: <https://doi.org/10.53893/ijrvocas.v3i4.46>
- Azarakhsh, S., & Einali, J. (2022). An Analysis of Factors Affecting the Economic Sustainability of Rural Tourism Destinations, Case Study: Tourism Target Villages of Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad Provinces. *Economic Geography Research*, 3(8), 68-83. [In Persian]
https://jurs.znu.ac.ir/article_254883_5e7d39866446cefaa9bd013f3ef71cd7.pdf
- Bryson, J. R., Sundbo, J., Fuglsang, L. and Daniels, P. (2020). *Internationalizing Service Businesses*. In *Service Management* (pp. 181- 202). Palgrave Macmillan, Cham.
https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-52060-1_10
- Clark, S. S., Seager, T. P., & Chester, M. V. (2018). A capabilities approach to the prioritization of critical infrastructure. *Environment Systems and Decisions*, 38, 339-352.
DOI: 10.1007/s10669-018-9691-8
- Ćurčić, N., Mirković Svitlica, A., Brankov, J., Bjeljic, Ž., Pavlović, S., & Jandžiković, B. (2021). The role of rural tourism in strengthening the sustainability of rural areas: The case of Zlakusa village. *Sustainability*, 13(12), 6747.
<https://doi.org/10.3390/su13126747>

- Dunets, A., Latysheva, O., Bitter, N., Vakhrushev, I., Shichiyakh, R., & Zhuruli, G. (2019). The economic and infrastructural basis for the development of tourist space: The essence, structure and typology. *Journal of Environmental Management & Tourism*, 10(3 (34)), 319-327.
[DOI:10.14505/jemt.v10.2\(34\).05](https://doi.org/10.14505/jemt.v10.2(34).05)
- Dwyer, L., & Čavlek, N. (2019). Economic globalisation and tourism. *Handbook of globalisation and tourism*, 12-26.
<https://doi.org/10.4337/9781786431295.00009>
- Einali, J., Azarakhsh, S., Bigdeli, A., (2023), Rural-urban links and its role in the development of rural economy with emphasis on tourism, Case study: Hesar Valiasr district (Avaj Township- Qazvin province). *Journal of Geographical Studies of Mountainous Areas*, 3 (12), 81-101. **[In Persian]**
[Doi:10.52547/gasma.3.4.81](https://doi.org/10.52547/gasma.3.4.81)
- Einali, J., Chreraghi, M., & Azarakhsh, S. (2022). The Role of Transportation in Promoting Economic Competitiveness of Rural Tourism Destinations (Case Study: Tourism Target Villages of Kohgiluyeh and Boyerahmad Province). *Journal of Tourism Planning and Development*, 10(39), 51-77. **[In Persian]**
[10.22080/JTPD.2022.21728.3565](https://doi.org/10.22080/JTPD.2022.21728.3565)
- Elahi Chourn, M. A., Einali, J. & Ramezanzadeh, M. (2022). Explaining the factors affecting tourist satisfaction (Case study: Nowshahr-Ramsar axis). *Scientific and Research Quarterly Journal of New Approaches in Human Geography*, 14(1), 127-150. **[In Persian]**
[20.1001.1.66972251.1400.14.1.7.9](https://doi.org/10.1001.1.66972251.1400.14.1.7.9)
- Errichiello, L., & Micera, R. (2021). A process-based perspective of smart tourism destination governance. *European Journal of Tourism Research*, 29, 2909-2909.
<https://doi.org/10.54055/ejtr.v29i.2436>
- Femenia-Serra, F., Neuhofer, B., & Ivars-Baidal, J. A. (2019). Towards a conceptualisation of smart tourists and their role within the smart destination scenario. *The Service Industries Journal*, 39(2), 109-133.
<https://doi.org/10.1080/02642069.2018.1508458>
- Fitzgerald, J. T. (2019). Early Greek economic thought. In *The Extramercantile Economies of Greek and Roman Cities* (pp. 29-50). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781351004824>
- Gajić, T., Vukolić, D., Petrović, M. D., Blešić, I., Zrnčić, M., Cvijanović, D., ... & Anđelković, Ž. (2022). Risks in the Role of Co-Creating the Future of Tourism in “Stigmatized” Destinations. *Sustainability*, 14(23), 15530.
<https://doi.org/10.3390/su142315530>
- Hosseini, S. F., Darush, F. and Delshad, A. (2024). Investigating the Effect of Capital Structure and Systematic Risk on the Profitability of Hotels (Case Study: Yazd City selected Hotels). *Tourism management studies of the smart era*, 1(1), 176-187. **[In Persian]**
[doi: 10.22072/tmsse.2024.722034](https://doi.org/10.22072/tmsse.2024.722034)
- Hou, K., Xue, C., & Zhang, L. (2015). Digesting anomalies: An investment approach. *The Review of Financial Studies*, 28(3), 650-705.
doi.org/10.1093/rfs/hhu068
- Javan, F. & Barzegar, S. (2024). Explanation of the key drivers affecting the realization of community-oriented tourism in the development of peri-urban villages in Rasht metropolis., *Journal of Urban Peripheral Development*, 6(4), 37-54. **[In Persian]**
<https://doi.org/10.22034/jpusd.2025.488032.1323>
- Jena, R.K. and Dwivedi, Y. (2023), "Prioritizing the barriers to tourism growth in rural India: an integrated multi-criteria decision making (MCDM) approach, *Journal of Tourism Futures*, Vol. 9 No. 3, 393-416.
<https://doi.org/10.1108/JTF-10-2020-0171>

- Kanwal, S., Rasheed, M. I., Pitafi, A. H., Pitafi, A., & Ren, M. (2020). Road and transport infrastructure development and community support for tourism: The role of perceived benefits, and community satisfaction. *Tourism Management*, 77, 104014.
<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.104014>
- Lim, C., Zhu, L., & Koo, T. T. (2019). Urban redevelopment and tourism growth: Relationship between tourism infrastructure and international visitor flows. *International Journal of Tourism Research*, 21(2), 187-196.
<https://doi.org/10.1002/jtr.2253>
- Livandovschi, R. (2022). The role of the rural tourism in developing the economy of rural regions. In *Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii* (pp. 49-58).
<https://doi.org/10.53486/cike2022.05>
- Lohmann, G., Lobo, H. A. S., Trigo, L. G. G., Valduga, V., Castro, R., de Freitas Coelho, M., ... & Raimundo, S. (2021). Tourism in Brazil: from politics, social inequality, corruption and violence towards the 2030 Brazilian tourism agenda. *Tourism Review*, 77(1), 72-96.
<https://doi.org/10.1108/TR-07-2020-0323>
- Luchko, M., Lew, G., Ruska, R., & Vovk, I. (2019). Modelling the optimal size of investment portfolio in a non-state pension fund. *Journal of International Studies*, 12(1), 239-252.
DOI:10.14254/2071-8330.2019/12-1/16
- Mamirkulova, G., Mi, J., Abbas, J., Mahmood, S., Mubeen, R., & Ziapour, A. (2020). New Silk Road infrastructure opportunities in developing tourism environment for residents better quality of life. *Global Ecology and Conservation*, 24, e01194.
<https://doi.org/10.1016/j.gecco.2020.e01194>
- Mandić, A., Mrnjavac, Ž., & Kordić, L. (2018). Tourism infrastructure, recreational facilities and tourism development. *Tourism and hospitality management*, 24(1), 41-62.
<https://doi.org/10.20867/thm.24.1.12>
- Martini, R., Agustin, E. S. A. S., & Setiyono, B. (2022). The paradox of rural tourism and poverty alleviation. *Turyzm/Tourism*, 32(2), 87-105.
<https://doi.org/10.18778/0867-5856.32.2.05>
- Mitra, S. K., Chattopadhyay, M., & Chatterjee, T. K. (2023). Can tourism development reduce gender inequality?. *Journal of Travel Research*, 62(3), 563-577.
<https://doi.org/10.1177/00472875211073975>
- Nguyen QH. (2021). Impact of Investment in Tourism Infrastructure Development on Attracting International Visitors: A Nonlinear Panel ARDL Approach Using Vietnam's Data. *Economies*. 9(3):131.
<https://doi.org/10.3390/economies9030131>
- Obokoh, L. O., & Goldman, G. (2016). Infrastructure deficiency and the performance of small-and medium-sized enterprises in Nigeria's Liberalised Economy. *Acta Commercii*, 16(1), 1-10.
<https://doi.org/10.4102/ac.v16i1.339>
- Ouariti, O. Z., & Jebrane, E. M. (2020). The impact of transport infrastructure on tourism destination attractiveness: A case study of Marrakesh City, Morocco. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 9(2), 1-18.
<http://www.ajhtl.com>
- Ozguzel, S. (2020). Evaluation and identification of barriers to tourism in islamic countries. *Journal of Social Sciences and Humanities Research*, 8(3), 61-68.
DOI: <https://doi.org/10.24200/jsshr.vol8iss03pp61-68>
- Pavlikha, N., Tsymbaliuk, I., & Luhova, M. (2019). Strategic benchmarks of regions of Ukraine convergence based on the investment activity intensification. *OKTAN PRINT sro*, 22-45.
https://sci.lidubgd.edu.ua/bitstream/123456789/8659/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%A7%D0%B5%D1%85%D1%96%D1%8F%202_04_2019%20-%20%D0%A0%D0%95%D0%94.pdf#page=22

- Petrova, M., Dekhtyar, N., Klok, O., & Loseva, O. (2018). Regional tourism infrastructure development in the state strategies. *Problems and Perspectives in Management*, (16, Iss. 4), 259-274.
<https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=722910>
- Pityulych, M.I., & Feier, A.Y. (2021). Rural tourism: Diversification and modernisation of tourist infrastructure (on the materials of the Transcarpathian Region). *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series Economics*, 8(4), 79-87.
DOI: 10.52566/msu-econ.8(4).2021.79-87
- Prihartanto, E, & Priyana, E. B. (2023). Identification of Facilities and Infrastructure To Support the Tourism Potential of Tana Tidung Regency. *Journal of Research and Technology*, 9(1), 47–59.
<https://doi.org/10.55732/jrt.v9i1.675>
- Radović, G., Petrović, M. D., Demirović Bajrami, D., Radovanović, M., & Vuković, N. (2020). Can proper funding enhance sustainable tourism in rural settings? Evidence from a developing country. *Sustainability*, 12(18), 7797.
<https://doi.org/10.3390/su12187797>
- Rheeders, T. & Meyer, D.F. (2023). The Development of a Regional Tourism Destination Competitiveness Measurement Instrument. *Tour. Hosp.*, 4, 1–20.
<https://doi.org/10.3390/tourhosp4010001>
- Rosalina, P. D., Dupre, K., Wang, Y., Putra, I. N. D., & Jin, X. (2023). Rural tourism resource management strategies: A case study of two tourism villages in Bali. *Tourism Management Perspectives*, 49, 101194.
<https://doi.org/10.1016/j.tmp.2023.101194>
- Saad, A. (2022). Rural tourism. *International Journal of Modern Agriculture and Environment*, 2(1), 45-56.
https://journals.ekb.eg/article_304093_50cbd798f7ef94dbaaef5ac4ef5e3437.pdf
- Saparov, K., Omirzakova, M., Yeginbayeva, A., Sergeyeva, A., Saginov, K., & Askarova, G. (2024). Assessment for the Sustainable Development of Components of the Tourism and Recreational Potential of Rural Areas of the Aktobe Oblast of the Republic of Kazakhstan. *Sustainability*, 16(9), 3838.
<https://doi.org/10.3390/su16093838>
- Sharma, M., Mohapatra, G., & Giri, A. K. (2023). The determinants of inbound tourism demand in India: New evidence from ARDL Co-integration approach. *Business Perspectives and Research*, 22785337221148545.
<https://doi.org/10.1177/22785337221148545>
- Shetov, A. A., Zvolinsky, S. V., Pliushchikov, V. G., & Zharov, A. N. (2019). State policy of rural economy diversification. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 8, 9091-9095.
DOI:10.35940/ijrte.D4604.118419
- Sebayang, A. F., & Sebayang, L. K. (2020). Infrastructure investment and its impact to regional development. *Economics Development Analysis Journal*, 9(3), 269-280.
<http://journal.unnes.ac.id/sju/index.php/edaj>
- Song, H., Li, G., & Cao, Z. (2018). Tourism and economic Globalization: An emerging research agenda. *Journal of Travel Research*, 57(8), 999-1011.
DOI 10.22616/ESRD.2018.004
- Stanovčić, T., Peković, S., Vukčević, J., Perović, D. (2018), Going Entrepreneurial: Agro-tourism and Rural Development in Northern Montenegro, *Business Systems Research*, 9(1), 107-117.
DOI: 10.2478/bsrj-2018-0009
- Stepanenko, S., Kryukova, I., Khalin, S., & Podsokha, A. (2023). Inclusive investment in the sustainable development of the agricultural sector and rural areas of Ukraine. *Collection of Papers New Economy*, 1(1), 75-88.
DOI: 10.61432/CPNE0101075s

- Sugiama, A. G., & Tirani, N. (2021). The Identification of Infrastructure, Accessibility, Environment, and Physical Tourism Attraction Resources: Cibeureum Lake Case. In *2nd International Seminar of Science and Applied Technology (ISSAT 2021)* (pp. 650-655). Atlantis Press.
doi.org/10.3390/catal11121451
- Sukiennik, M., Zybała, K., Fuksa, D., & Kęsek, M. (2021). The role of universities in sustainable development and circular economy strategies. *Energies*, 14(17), 5365.
<https://doi.org/10.3390/en14175365>
- Sutono, S., Harsono, I., Nasruddin, N., & Judijanto, L. (2023). The Influence of Regulatory Policy, Technology Infrastructure, and Human Resource Quality on Economic Growth in Surabaya City. *West Science Journal Economic and Entrepreneurship*, 1(11), 351-360.
<https://pdfs.semanticscholar.org/b06e/e0803ad7cee2013cd8e8807e839a51bf36d8.pdf>
- Voronin, V. M., Kozachenko, O. I., Kutashov, I. V., & Kotliarov, V. O. (2018). Features of the formation of financial and credit systems in a multi-faceted economy. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 3(26), 376-383.
<https://doi.org/10.18371/fcaptop.v3i26.144367>
- Wall, G. (2023). Geography of tourism. In *Encyclopedia of Tourism* (pp. 1-4). Springer, Cham.
<https://www.eolss.net/sample-chapters/c01/e6-14-03-09.pdf>
- Wang, J., Huang, X., Gong, Z., & Cao, K. (2020). Dynamic assessment of tourism carrying capacity and its impacts on tourism economic growth in urban tourism destinations in China. *Journal of Destination Marketing & Management*, 15, 100383.
<https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2019.100383>
- Woyo, E., & Slabbert, E. (2021). Tourism destination competitiveness: A view from suppliers operating in a country with political challenges. *South African Journal of Economic and Management Sciences*, 24(1), 3717.
<https://doi.org/10.4102/sajems.v24i1.3717>
- Zhang, J. (2023). The nonlinear effects of tourism on rural income inequality and urban-rural income inequality: Evidence from China. *Tourism Economics*, 29(1), 172-193.
<https://doi.org/10.1177/13548166211041802>